

این گروه‌ها و زاویه آن با این دسته‌بندی از ساده‌انگاری موضوع پیشگیری کرده و در عین تبیین از بالای حصار موضوع، تبیین روابط درونی آن را نیز در پی دارد.

۱. زمینه تجربی و ماهیت منازعه عراق و سوریه

ماهیت منازعه جاری در سرزمین‌های عراق و سوریه اقتضاء بررسی واحد از آن دارد. بر این اساس، می‌توان عراق و سوریه را از منظری میدان عملیات واحدی در نظر گرفت، به گونه‌ای که بررسی یکی بدون دیگری نتیجه جامعی به‌دست نخواهد داد. جرقة این منازعه که از حمله آمریکا به عراق زده شده تا به امروز در عراق و سوریه ادامه دارد.

۱-۱. درگیری گروه‌های غیردولتی مسلح در دور اول منازعه عراق

درگیری گروه‌های غیردولتی مسلح در عراق که به لحاظ سیاسی در دو بلوک گروه‌های شیعی و گروه‌های منشعب از القاعده آرایش داشته‌اند، حسب نوع و گستره منازعه، در پنج فاز به شرح زیر قابل بررسی است:

۱-۱-۱. فاز اول منازعه عراق: حمله ایالات متحده

تا پیش از حمله ایالات متحده به عراق در سال ۲۰۰۳، عراق به‌عنوان یکی از ضلع‌های موازنه قدرت در غرب آسیا عمل می‌کرد، اما در این فاز به میدان عملیات منازعات منطقه‌ای تبدیل شد (ایروانی، ۱۳۸۸: ۱۶۵ و یوسفی راد و درویشی، ۱۳۹۸: ۷۱-۷۲). به‌علاوه، در این فاز روند ظهور و سازماندهی گروه‌های غیردولتی مسلح در عراق آغاز شد که مهم‌ترین آن تشکیل «القاعده در عراق»^۱ توسط «زرقاوی» در اکتبر ۲۰۰۴ به منظور مبارزه با شیعیان از یک‌طرف، و در مقابل شکل‌گیری و سازماندهی گروه‌های مسلح شیعه، از جمله «جیش‌المهدی» در تابستان ۲۰۰۳ و «سپاه بدر» که در سال ۱۹۸۳ در ایران تشکیل شده بود، در مبارزه با نیروهای آمریکایی و گروه‌های جهادی است (Gold, 2017: 4 & 9).